

Integrating Buddhadhammato Promote Leadership Qualities of Local Politicians in Tha Khun Ram Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province

PhraMeechai Chayasilo (Srikolchan)¹, Sukanyanat Opsin² and Siam Dampreeda³

Received: April 06, 2025

Revised: September 18, 2025

Accepted: September 19, 2025

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of integration of Buddhadhamma to promote leadership qualities of local politicians; 2) to study the relationship between Papanikadhamma and the integration of Buddhadhamma to promote leadership qualities; and 3) to propose guidelines for integrating Buddhadhamma to promote leadership qualities of local politicians in Tha Khun Ram Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province according to Papanikadhamma. This was the mixed-methods research. A questionnaire with a reliability of 0.954 was distributed to a sample of 384 people randomly selected using Taro Yamane's formula. The statistics used in research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. Qualitative research consisted of 17 key informants. Data collection tools included interviews and content analysis techniques. The research results found that

---

¹ Provincial Sangha of Kamphaeng Phet

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail.meechai772530m@gmail.com, Tel. 0612533548

1) the level of integrating Buddhadhamma to promote leadership qualities of local politicians according to Papanikadhamma was at a very high level ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.34) and the level of integration of Buddhadhamma to promote leadership qualities of local politicians was at a very high level ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.34); 2) the relationship between Papanikadhamma and the integration of Buddhadhamma to promote leadership qualities of local politicians in Tha Khun Ram Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province, overall showed a positive relationship at a fairly high level ($r = 0.691^{**}$); 3) guidelines for integrating Buddhadhamma to promote leadership qualities of local politicians in Tha Khun Ram Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province found that (1) having a vision for community development, (2) effective management capabilities, (3) having good human relations and reaching out to the public, (4) a trustworthy personality, (5) policy-making capabilities, (6) morality and ethics in administration, and (7) adhering to the principles of good governance to create transparency and good administration.

Keywords: integration of Buddhadhamma, leadership qualities, local politicians

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

พระมีชัย ชยสีโล (ศรีภคชาญ),⁴สุกัญญาณัฐ อปสิณ⁵ และสยาม คำปรีดา⁶

Received: April 06, 2025

Revised: September 18, 2025

Accepted: September 19, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างของหลักปาปนิกรรมกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำ 3. เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกรรมเป็นการวิจัยวิธีแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.954 กับกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 384 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูป/คน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักปาปนิกรรม อยู่ในระดับสูงมาก

⁴ คณะสงฆ์จังหวัดกำแพงเพชร

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail.meechai772530m@gmail.com, Tel. 0612533548

($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.34) และระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.34) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างของหลักปาปนิกรรมกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.691**) และ 3) เสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า (1) การมีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาชุมชน (2) ความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (3) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้าถึงประชาชน (4) บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ (5) ความสามารถในการกำหนดนโยบาย (6) คุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร และ (7) การยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสการบริหารงานที่ดี

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม, คุณลักษณะผู้นำ, นักการเมืองท้องถิ่น

บทนำ

คุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาระบบ ในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานและขับเคลื่อนการพัฒนาของชุมชนในระดับรากหญ้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ไม่เพียงแต่เป็นรากฐานของรัฐประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังเป็น “โรงเรียนแห่งการปกครองตนเอง” ที่ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับชุมชน โดยเฉพาะในช่วงหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ความต้องการที่ชัดเจนในเรื่องของการมีผู้นำที่มีคุณภาพจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสนใจ

ดังเช่นตำบลท่าขุนรามเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดูแลชุมชนใน 13 หมู่บ้านมาตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นไม่ได้จำกัดเพียงเรื่องของการบริหารงานหรือการจัดสรรงบประมาณเท่านั้น

แต่ยังรวมไปถึงคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ต้องสามารถรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และความเจริญของชุมชน และในบริบทของการเมืองไทยที่เคยถูกครอบงำด้วย “วัฒนธรรมที่ผูกขาดอำนาจทางการเมือง” หรือที่เรียกว่า “อำนาจนิยม” แนวคิดเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ (สุวรรณ แก้วนะ และคณะ, 2564) ผ่านการบูรณาการหลักพุทธธรรมจึงถูกมองว่าเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ในการยกระดับการบริหารงานท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสและมีจริยธรรมมากขึ้นหลักพุทธธรรมไม่เพียงแต่เป็นปรัชญาชีวิตที่เน้นการรู้จักตนเองและการมีสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำให้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และมีจุดยืนที่ชัดเจนในฐานะผู้แทนของประชาชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยคุณลักษณะผู้นำ ปัญหาด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชนมักถูกมองในแง่ของความล้มเหลวของระบบการบริหารที่ยึดติดกับการแบ่งหน้าที่ตามโครงสร้างที่เข้มงวด โดยมักขาดความยืดหยุ่นและความเป็นกันเอง ทำให้ประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นยังสะท้อนถึงการขาดผู้นำที่สามารถสร้างความไว้วางใจและมีคุณลักษณะที่ตอบโจทยความต้องการของชุมชนได้ ดังนั้นการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ จึงมีความสำคัญในหลายแง่มุม ดังนี้ การสร้างจริยธรรมและความโปร่งใส หลักพุทธธรรมช่วยส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีจริยธรรมในการบริหารงาน ยึดหลักธรรมาภิบาลและการใช้อำนาจอย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการเห็นในผู้นำของตน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (ณัฐกานต์ หงส์กุล เศรษฐ์, 2567) เมื่อผู้นำท้องถิ่นมีคุณลักษณะที่ดีและเป็นแบบอย่างในด้านความรับผิดชอบและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง ประชาชนจะเกิดความมั่นใจและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือการตรวจสอบการบริหารจัดการในระดับท้องถิ่น การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน

ผู้นำที่มีคุณภาพตามหลักพุทธธรรมจะสามารถนำชุมชนให้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและเผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในทุกระดับยิ่งไปกว่านั้น ภายใต้บริบทของการเมืองสมัยใหม่ที่มีผู้แสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาแทรกแซง การยึดหลักพุทธธรรมเข้ามาช่วยเป็นแนวทางในการสร้าง “คุณลักษณะผู้นำ” ที่แท้จริงจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้นำที่ดีไม่เพียงแต่ต้องมี

ความรู้และทักษะในการบริหารงานเท่านั้น แต่ยังต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริตและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลกระทบของการตัดสินใจต่าง ๆ ที่มีต่อชีวิตของประชาชน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำ ของนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลท่าขุนราม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างความเชื่อมั่นในผู้นำในระดับชุมชน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ (วันดี ชันแก้ว, สายัณห์ อินันใจ และสมจิต ขอนวงค์, 2567)

สรุปดังนั้น จากที่กล่าวข้างต้นมีเป้าหมายเพื่อค้นหาว่าแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมสามารถส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำ ให้มีความสมบูรณ์และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การปรับปรุงแนวทางการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นในอนาคต โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมมีความรวดเร็ว ผู้นำที่มีคุณภาพตามหลักพุทธธรรมจะสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างของหลักปาปนิกรรมกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มขตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.954 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จากจำนวนประชากรทั้งหมด 9,049 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (Taro Yamane., 1987) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมดของหมู่บ้าน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสนับสนุน ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของตำบลท่าขุนราม มีทั้งจำนวน 13 หมู่บ้าน โดยใช้การสุ่มแบบง่าย(Simple random sampling) จำนวนเท่ากับ 384 คน ดังรายละเอียดตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงที่มาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

หมู่ที่	พื้นที่	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านท่าเตื่อ	817	35
2	บ้านท่าขุนราม	796	34
3	บ้านท่าเตื่อออก	247	10
4	บ้านโคกหม้อ	515	22
5	บ้านใหม่สุวรรณภูมิ	1,072	45
6	บ้านใหม่	938	40
7	บ้านสันติสุข	823	35
8	บ้านน้ำไทรง	825	35
9	บ้านหัวฝายเหนือ	336	14
10	บ้านใหม่คลองธานี	1,107	47
11	บ้านใหม่สันติธรรม	810	34
12	บ้านหนองบัวทอง	276	12
13	บ้านปางเจริญ	487	21
	รวม	9,049	384

1.1 เครื่องมือในการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดของ ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกรรม จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 35 ข้อ

1.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 7 ด้าน และหลักปาปนิกรรม 3 ด้าน นำมาหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันอย่างง่าย (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต้น คือ หลักปาปนิกรรม แทนค่าด้วย X และตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น แทนค่าด้วย Y วิเคราะห์สัมพันธ์เป็นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (0.01) โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก หรือ

ความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง Pearson Correlation (r) (0.691**)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและตัวแทนชุมชน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) ด้านหลักพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป/คน 2) ด้านนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 รูป/คน 3) ข้าราชการในพื้นที่จำนวน 6 รูป/คน ผู้นำชุมชน/จำนวน 4 รูป/คน ด้านรัฐศาสตร์/จำนวน 1 รูป/คน รวมจำนวน 17 รูป/คนในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ และแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาณิกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกรรม โดยภาพรวม

(n = 384)

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความเห็น		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านจักขุมา : มีวิสัยทัศน์	4.70	0.38	มากที่สุด
2.	ด้านวิรูโร : จัดการงานดี	4.69	0.37	มากที่สุด
3.	ด้านนิสสยสัมปันโน : มีมนุษยสัมพันธ์	4.73	0.37	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.71	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เน้นคุณลักษณะของผู้นำที่ดี โดยเรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้านที่มีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นสูงที่สุด คือ นิสสยสัมปันโน (มนุษยสัมพันธ์ที่ดี) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมาคือ จักขุมา (วิสัยทัศน์) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) และด้านที่มีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นต่ำที่สุด คือ วิรูโร (การบริหารจัดการที่ดี) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69$)

ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำ
ของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม
(n = 384)

ข้อ	การบูรณาการคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความเห็น		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านบุคลิกภาพ	4.71	0.38	มากที่สุด
2.	ด้านวิสัยทัศน์	4.69	0.46	มากที่สุด
3.	ด้านความรู้ความสามารถ	4.59	0.45	มากที่สุด
4.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.55	0.40	มากที่สุด
5.	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.59	0.51	มากที่สุด
6.	ด้านความสามารถในการสื่อสาร	4.71	0.38	มากที่สุด
7.	ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	4.69	0.46	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.65	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้านที่มีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นสูงที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.69$), ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X} = 4.69$), ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.59$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.59$) ด้านที่มีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นต่ำที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.55$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างของหลักปาปนิกรรมกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.691^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รายละเอียดของความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถดูได้จากข้อมูลใน ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's ProductMoment Correlation Coefficient) ความสัมพันธ์ระหว่าง หลักตามหลักปาปนิกรรมกับการบูรณาการ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น โดยมีสัญลักษณ์ ค่าตัวแปรดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่าง หลักตามหลักปาปนิกรรมกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น								
	Y1	Y 2	Y 3	Y 4	Y 5	Y 6	Y 7	Yรวม
X 1	0.566**	0.506**	0.373**	0.225**	0.296**	0.566**	0.506**	0.552**
X 2	0.632**	0.560**	0.449**	0.310**	0.368**	0.632**	0.560**	0.637**
X 3	0.748**	0.554**	0.466**	0.346**	0.382**	0.748**	0.554**	0.685**
Xรวม	0.790**	0.900**	0.792**	0.689**	0.601**	0.790**	0.900**	0.691**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** หมายถึงโดยมีสัญลักษณ์ค่าตัวแปร

หลักปาปนิกรรม แทนค่าด้วย X ตัวแปรต้น ดังนี้ X1ด้านจักษุมา (มีวิสัยทัศน์), X2ด้านวิรุโร (จัดการงานดี) และ X3 ด้านนิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์)

คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นแทนค่าด้วย Y ตัวแปรตาม ดังนี้ Y1 ด้านบุคลิกภาพ, Y2 ด้านวิสัยทัศน์, Y3 ด้านความรู้ความสามารถ, Y4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม, Y5 ด้านมนุษยสัมพันธ์, Y6 ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ Y7 ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า หลักปาปนิกรรม ซึ่งประกอบด้วย 1) จักษุมา (วิสัยทัศน์) 2) วิรุโร (การบริหารจัดการที่ดี) และ 3) นิสสยสัมปันโน (มนุษยสัมพันธ์) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.691$)** ซึ่งหมายความว่า เมื่อหลักปาปนิกรรมได้รับการส่งเสริม คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นก็มีแนวโน้มพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามไปด้วย ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า มนุษยสัมพันธ์และการบริหารจัดการที่ดี เป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมากต่อบุคลิกภาพและความสามารถในการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่น ในขณะที่ วิสัยทัศน์ของผู้นำมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมจริยธรรมในระดับที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ การพัฒนาคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทั้งสาม

องค์ประกอบของ หลักปาปนิกรธรรม อย่างสมคูล เพื่อให้เกิดผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกรธรรม

ในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น และการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น โดยกำหนดคุณลักษณะผู้นำสำคัญ ไว้ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร และด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร และการ

บูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ปาปนิกรธรรม 3 และในการบูรณาการคุณลักษณะผู้นำ (คุณสมบัติของนักบริหารที่ดี) มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจักขุมา (การมีวิสัยทัศน์) 2) ด้านวิญูโร (ความเชี่ยวชาญงาน) และ3)ด้านนิสสยสัมปโน (การมีมนุษยสัมพันธ์)

1) ด้านบุคลิกภาพ นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถสร้างความประทับใจในทุกโอกาส ผู้บริหารอยู่กับการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดความน่าเชื่อถือและความมั่นใจ

2) ด้านวิสัยทัศน์ นักการเมืองท้องถิ่นมองเห็นภาพในอนาคต หรือมองเห็นโอกาสและช่องทางต่าง ๆ ที่สามารถทำให้งานประสบความสำเร็จได้ และมีทักษะการบริหารของผู้นำ

3) ด้านความรู้ความสามารถ นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้มีความรู้ทั้งที่เกี่ยวกับท้องถิ่นและงานในหน้าที่ เป็นผู้แสวงหาความทันสมัยทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นผู้รอบรู้

4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องควรมีคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ หรือจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำการเมืองท้องถิ่น และให้ความเมตตากรุณา

5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ นักการเมืองท้องถิ่นควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และอันมีส่วนผลักดันให้การบริหารงานเพื่อท้องถิ่น และได้รับความร่วมมือจากประชาชน

6) ด้านความสามารถในการสื่อสาร นักการเมืองท้องถิ่น และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับประชาชน

7) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการบริหารจัดการปกครองหรือการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักและมีธรรมาภิบาล

8) ด้านจักษุมา (การมีวิสัยทัศน์) คือ การมองการณ์ไกลในการพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคตกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

9) ด้านวิธูโร (ความเชี่ยวชาญงาน) คือ มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ท้องถิ่นเชี่ยวชาญในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือมีทักษะในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10) ด้านนิสสยสัมพันธ์ (การมีมนุษยสัมพันธ์) คือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ ประชาชนประสานงานกับทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของ นักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีประเด็นที่จะ นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมือง ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงสุด เมื่อ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน มีทั้งหมด 7 ด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านความรู้ความสามารถ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 6) ด้านความสามารถในการสื่อสาร 7) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร นักการเมืองท้องถิ่น ตำบลท่าขุนรามประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนัก รับรู้การปรับใช้นำหลักปาปนิคธรรมมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนา คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น และเป็นความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเป็น อย่างมากที่สุดเกี่ยวกับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทชนันท์กรณ ฝ้ายเทศ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความนิยมความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ ปัจจุบันส่วนบุคคล พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ปัญหา อุปสรรค คือบุคลิกภาพ ของผู้นำเข้าถึงได้ยาก ไม่สื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา และขาดการประสานงานกับชุมชน ดังนั้น

ควรปรับปรุงบุคลิกภาพของผู้นำทางการเมืองให้เข้าถึงได้ง่ายสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและประสานงานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอกล่าวว่าคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ และด้านการประสานงานชุมชนอยู่ในระดับมาก ตามลำดับคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานงานชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างของหลักปาปนิกรธรรมกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชรหลักปาปนิกรธรรม ผลการวิจัยพบว่า หลักปาปนิกรธรรม ซึ่งประกอบด้วย 1) จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) 2) วิจุโร (จัดการงานดี) และ 3) นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.691^{**}$) ซึ่งบ่งชี้ว่า การนำหลักปาปนิกรธรรมมาใช้สามารถการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิต กิ่งเกล้า และคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักปาปนิกรธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันอย่างมีนัยยะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แม้ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามตำแหน่งหน้าที่แต่มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน สามารถสะท้อนการผสมผสานแนวคิดหลักปาปนิกรธรรม 3 กับหลักธรรมมาภิบาล 9 ได้ บ่งบอกเป็นคุณลักษณะที่พึงมีของผู้นำที่ดี จึงยอมรับสมมติฐาน ในด้านปัญหาและอุปสรรค ค้นพบว่าการมีส่วนร่วมในองค์กรมัก เป็นไปตามโครงสร้างหน้าที่มากกว่าความสนิทสนมตามความสมัครใจ และไม่ครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร อันพึงกระทำและสามารถสานต่อไปได้ ดังนั้นผู้บริหารที่ดีพร้อมด้วยหลักพุทธธรรมและคุณธรรม ย่อมแสดงถึงศักยภาพของการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครมากขึ้น

3. แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกธรรม ผลการวิจัยพบว่า ในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น และการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น โดยกำหนดคุณลักษณะผู้นำสำคัญ ไว้ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร และด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ปาปนิกธรรม 3 และในการบูรณาการคุณลักษณะผู้นำ (คุณสมบัติของนักบริหารที่ดี) มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจักษุมา (การมีวิสัยทัศน์) 2) ด้านวิธูโร (ความเชี่ยวชาญงาน) และ 3) ด้านนิสสยสัมปันโน (การมีมนุษยสัมพันธ์) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ แก้วนะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาล ในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) ความเฉลียวฉลาด 3) ความริเริ่มมุ่งมั่น อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ความเชื่อมั่นในตัวเอง 5) ความพร้อม 6) ความเข้าใจในงาน 7) ความสามารถควบคุม อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาคูณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล พบว่า 1) การพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ทำความรู้จักตนเอง สร้างวินัยในตนเอง ศึกษาที่มีการพัฒนาแสวงหาประสบการณ์ให้คำปรึกษาโดยรวมได้ร้อยละ 11.2 2) บทบาทของผู้บริหารเทศบาล ประกอบด้วย วางแผนจัดกา รื้องค์กร ส่งการประสานงานควบคุมงานส่งผลต่อ และการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยรวมร้อยละ 23

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 เสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกธรรม

จากองค์ความรู้ที่ได้จากแผนภาพเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปาปนิกธรรม โดยสามารถนำหลักปาปนิกธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น มีทั้งหมด 7 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านความรู้ความสามารถ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ 6) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ 7) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ตามหลักปาปนิกธรรม ด้านจักขุมา (วิสัยทัศน์) วิธูโร (การจัดการที่ดี) นิสสยสัมปันโน (มนุษยสัมพันธ์) นำไปประยุกต์กับคุณลักษณะผู้นำทั้ง 7 ด้าน เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1) ด้านบุคลิกภาพ นักการเมืองท้องถิ่นคุณลักษณะทางกาย ทางจิตใจ และการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างามเผย กระจายทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม

- 2) ด้านวิสัยทัศน์ นักการเมืองท้องถิ่นการมองอนาคตของผู้นำและสมาชิกในองค์กร และกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับภารกิจ ค่านิยม
- 3) ด้านความรู้ความสามารถ นักการเมืองท้องถิ่นเชี่ยวชาญ ความมีคุณสมบัติรู้แจ้งในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ผลงาน ความสามารถในการปฏิบัติงาน และความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ นักการเมืองท้องถิ่นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกต่อกันในสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีความรู้ ความสามารถรอบด้าน มีความกล้าตัดสินใจ
- 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม นักการเมืองท้องถิ่นพฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่ดี ทั้งด้านร่างกาย วาจา และจิตใจ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมและยึดมั่นในพระศาสนา
- 6) ด้านความสามารถในการสื่อสาร นักการเมืองท้องถิ่นผู้ที่มีความสามารถหรือศิลปะในการจูงใจให้ผู้อื่นคิดตามหรือปฏิบัติตาม และปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยม
- 7) ด้านหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร นักการเมืองท้องถิ่นสร้างความมั่นใจว่าผู้นำดำเนินงานถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้อบังคับที่กำหนดไว้ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยมีการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลจากชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถออกนโยบายที่ตรงจุดและเกิดผลในระยะยาว
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการร่างนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ประชาชนคาดหวัง ไม่ว่าจะเป็นด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามารถในการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชน
3. นักการเมืองท้องถิ่นควรออกนโยบายที่มุ่งเน้นการรักษาสุขภาพแหวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างเข้มงวด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความยั่งยืนและสร้างคุณค่าให้กับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมนโยบายตอบสนองความต้องการของประชาชนควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกระดับ ทั้งในระดับท้องถิ่น ชุมชน และสังคม โดยเปิดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรภาพและความรู้ความสามารถของผู้นำ ควรจัดโครงการอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการสร้างบุคลิกภาพที่เป็นแบบอย่างให้กับนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดคุณลักษณะผู้นำที่ประชาชนต้องการ
3. นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ควรมีมาตรการและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน โดยมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายเหล่านี้นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกานต์ หงส์กุลเศรษฐ์. (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 5(1), 17-31.
- นนท์ชนันท์กรณีย์ ฝ่ายเทศ. (2564). คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 3(1), 13-22.
- วันดี ชันแก้ว, สายัณห์ อินนันใจ และสมจิต ขอนวงศ์. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์กรบริหารส่วนตำบลพลองตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง. *วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย*, 5(2), 66-80.

สุจิต กิ่งเกล้า และคณะ. (2562). การบูรณาการหลักป้าปณิกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรม*, 2(2), 34-43.

สุวรรณ แก้วนะ และคณะ. (2564). การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาล ใน จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสังคมปริทรรศน์ มจร*, 10(3), 1-13.

Taro Yamane. (1987). *Elementary Sampling Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.